

Uit **Goed, goedkoop en zo gezellig!**, *Het succesverhaal van 40 jaar Heck's en Ruteck's lunchroom*, Cees Mallander, 2011 Malland Histories, blz. 7-18 en 73.

De geschiedenis van Heck's en Ruteck's begint bij de oprichting van De Rutten's Bierbrouwerij 'De Zwarte Ruiter'. De vennootschap wordt in september 1893 opgericht door vier leden van de Limburgse familie Rutten, die al meer dan twee eeuwen het brouwersambt uitoefent. De vijfde vennoot is de Rotterdamse likeurstoker Henri Franciscus van der Wolk. Als maatschappelijk kapitaal wordt door de familie Rutten de nieuwe brouwerij te Maastricht ingebracht. De bijdrage van Van der Wolk is de likeurstokerij en de 27 koffiehuisen. Als omschrijving van de aard van het bedrijf vermelden de statuten: 'Fabricatie van allerlei soorten bier, mout, gedistilleerd, likeuren enz. waaronder inbegrepen de exploitatie van daarvoor dienstige installatiën'. Opzet van de vennoten is om de afzet van het Maastrichtse bier in het westen des lands te vergroeten. De eigen koffiehuisen zullen hierbij een belangrijke rol moeten gaan spelen.

In de loop der jaren wordt 'De Zwarte Ruiter' eigenaar of aandeelhouder van vele proeflokalen. Tevens bezit de brouwerij een aantal slijterijen. Naast de productie wordt zodoende een garantie voor de afzet opgebouwd.

In 1915 verhuist het hoofdkantoor van Maastricht naar Rotterdam, waar ook de stokerij van Van der Wolk is gevestigd. Vijf jaar later besluit de directie om de brouwerij in Maastricht te verkopen aan Heineken. De gevolgen van de Eerste Wereldoorlog en de afnemende kwaliteit van het bier wegens een gebrek aan grondstoffen, liggen hieraan ten grondslag. Bij het afstoten van de brouwerij is het concern op dat moment eigenaar van zo'n 70 koffiehuisen en proeflokalen. De exploitatie hiervan wordt nu de kerntaak van het bedrijf. Drijvende kracht hierachter is medeoprichter Van der Wolk.

In 1922 neemt de vennootschap de aandelen over van de slijterijketen A.J. Heck & Co. die o.a. vestigingen heeft in Rotterdam, Dordrecht en Nijmegen. De naam van de slijterij blijft gehandhaafd, maar bovendien gaan de opnieuw ingerichte koffiehuisen verder onder de naam Heck's Proeflokaal of Heck's Monopool. In datzelfde jaar maakt de directie kennis met de lunchrooms van Lyon's in Londen. Dit concept wordt overgenomen en op Nederlandse leest geschoeid.

In 1923 is het zover; in Leiden wordt de eerste Heck's Lunchroom feestelijk geopend. In dezelfde periode wordt er een overeenkomst gesloten met de Rotterdamse zakenman van horecaondernemer Dirk Reese, tevens vriend van Van der Wolk. ....

Ondertussen werkt Van der Wolk aan een nieuw concept. Zijn zoon Hendrik doet na een reis door Zuid-Amerika verslag van eet- en drankgelegenheden die ingericht zijn met een open buffet, waarbij men staande aan een tafel zijn bestelling nuttigt. Deze etablissementen worden 'cafeteria' of 'cafeteria' genoemd. Van der Wolk claimt de naam Cafeteria exclusief voor Nederland. Hij spant een proces aan tegen de firma Wijlers die de naam zonder voorafgaand overleg overneemt. Het proces wordt door Heck's verloren. Cafeteria wordt als soortnaam gezien en mag niet als eigenaam worden gevoerd.

Op 22 december 1933 wordt er nabij de lunchroom in Leiden een nieuwe vestiging geopend onder de naam Heck's cafeteria. Dit etablissement wordt door de nieuwe formule –goed eten en drinken voor een lage prijs en zonder fooienstelsel- algauw een succes.....

In het eerste oorlogsjaar worden alle filialen tijdelijk gesloten. Heck's Victoria lunchroom in Amsterdam opent in 1941 weer zijn deuren. Andere vestigingen volgen.....In 1946 wordt de Heck's

lunchroom aan de Grote Oord te Arnhem omgedoopt tot Ruteck's Lunchroom. De naam Ruteck's is waarschijnlijk een samentrekking van Rutten en Heck's. Een andere optie is dat Ruteck's voortkomt uit de bedrijfsnaam Rutten's Exploitatie Maatschappij. De meeste vestigingen gaan onder de nieuwe naam verder. De filialen die in het bezit zijn van Dirk Reese blijven echter Heck's heten.

Blz. 12

### **Leiden, de stad waar het allemaal begon**

.....Alle tafeltjes zijn bezet, serveersters in zwarte jurken met witte schorten lopen af en aan met glazen en schalen. Hier en daar wordt er meegezongen. Buiten is de muziek nog goed te horen. Bij de draaideur staat een rij mensen geduldig te wachten op het moment dat de portier hen binnen zal laten. Het is zondagmiddag. Op de 'Stijfsebaan', het flaneertraject tussen Stationsweg en Steenstraat, is het een drukte van belang. Opgedofte jongens in boezeroen met gesteven boord en kirrende meisjes in 'zondagse' kleding draaien er hun rondjes of sluiten aan bij de rij voor Ruteck's lunchroom. Binnen zit de stemming er goed in. Maar was dat niet elke zaterdag en zondag het geval?

### **Primeur voor de sleutelstad**

Begin tegen een oudere Leidenaar over Heck's of Ruteck's en je bent het eerste halfuur nog niet van hem af. Onvermijdelijk kom je dan terecht bij de Stationsweg waar, pal naast het Luxor filmtheater, Heck's Lunchroom was gevestigd. ....

Blz. 14

### **Heck introduceert de cafetaria; eten en drinken terwijl je staat!**

In 1933 beleefde Leiden zijn tweede primeur. Naast de lunchroom werd het Maastrichts Bierhuis verbouwd tot cafetaria. Trots meldt de advertentie van 22 december: 'Heck's opent morgen een nieuw bedrijf in Leiden en introduceert daarmee in Nederland een nieuw systeem van eten en drinken, zóó verrassend en zóó goedkoop, dat heel Nederland er over zal spreken. En fooien kunt u er niet kwijt!'. .

Blz.73

### **Wat kwam er voor Ruteck's in de plaats?**

In de jaren '60 kwam er een einde aan een unieke restaurantformule. Door de komst van de televisie ging men voor amusement de deur niet meer uit. Ruim 40 jaar hebben Heck's en Ruteck's lunchrooms een unieke positie ingenomen. Ze vulden het gat tussen het proeflokaal (café) en het eersteklas restaurant. Maar de tijden waren veranderd. Eten bleven we nog wel doen buitenshuis. Dat mocht echter niet te veel tijd kosten. De 'snelle hap' werd de nieuwe trend. In 1971 opende Mc Donald's zijn eerste vestiging in Nederland, gevolgd door fastfoodketens van Burger King, Wimpy en North Sea Quick. De laatste twee zijn uit het straatbeeld verdwenen. De opzet van de restaurants van het Van der Valkconcern benadert nog het meest de oude Heck's en Ruteck's formule. Maar dan zonder de aanwezigheid van live muziek. Het enige dat nog rest van het vroegere horeca-imperium zijn de markante panden in Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Leiden.....